

Sygn. akt II CSK 181/18

POSTANOWIENIE

Dnia 24 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z wniosku M.T. i P.T.

przy uczestnictwie M.K. i J.K.

o zasiedzenie służebności,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 sierpnia 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w K.

z dnia 12 października 2017 r., sygn. akt II Ca [...] /17,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od wnioskodawców M.T. i P.T. na rzecz uczestników postępowania M.K. i J.K. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującego od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący M.T. i P.T. powołali się na potrzebę wykładni art. 292 k.c., jako przepisu budzącego poważne wątpliwości, przez wskazanie, do jakich sytuacji odnosi się informacja zawarta w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, OSNC 2011, nr 12, poz. 129, dotycząca wyjątków od zasady przyjętej w tej uchwale. Wskazali również na istotne zagadnienie prawne, dotyczące tego samego przepisu, wyrażające się w pytaniu, czy o istnieniu wyjątku od zasady, że trwałe i widoczne urządzenie służące do korzystania ze służebności musi być wzniesione przez jej posiadacza, może decydować charakter urządzenia służącego do korzystania ze służebności.

W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego przyczyna kasacyjna w postaci potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny i rzeczywisty charakter, a ich rozstrzygnięcie jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania i publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli konkretny przepis był już przedmiotem wykładni w judykaturze, a interpretacja ta jest w ocenie skarżącego nieuzasadniona, nieodzowne jest również przedstawienie racji, które przemawiają za zmianą dotychczasowej linii orzecniczej (por. postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl., i z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl.).

Powołanie się z kolei na istotne zagadnienie prawne, jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on znaczenie dla rozwoju prawa lub precedensowy charakter. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych, powołanych we wniosku przepisów prawa, zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą. Konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r. III CSK 180/07, niepubl.; z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Wychodząc z tych założeń, należało uznać, że bliższa analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała stwierdzić istnienia przytoczonych w nim przyczyn kasacyjnych.

W uchwale z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, Sąd Najwyższy, odwołując się do szerokiej argumentacji funkcjonalnej wyjaśnił, że przesłanką zasiedzenia służebności gruntowej drogi dojazdowej (art. 292 k.c.) jest wykonanie trwałego i widocznego urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie tej służebności. Sąd Najwyższy zastrzegł wprawdzie, że teza ta – odnoszona do ogółu służebności gruntowych – może doznawać wyjątków w sytuacjach, w których korzystanie z urządzenia ma charakter szczególny, zwracający w sposób oczywisty uwagę właściciela nieruchomości służebnej, niemniej jednak już z kontekstu uchwały wynika, że chodzi o inne urządzenia i innego rodzaju korzystanie, aniżeli dotyczące utwardzeń na szlaku drożnym przebiegającym przez nieruchomość służebną, a zatem o odmienną sytuację od występującej w sprawie, w której złożono skargę kasacyjną. Mimo położenia w osnowie skargi kasacyjnej akcentu na korzystanie z urządzenia w postaci schodów (ich fragmentu), poza sporem jest

bowiem, że przedmiotem postępowania było żądanie stwierdzenia zasiedzenia służebności przechodu i przejazdu drogą dojazdową.

Niezależnie od tego, należało zauważyć, że uściślenie zakresu wyjątków od reguły wynikającej z powołanej uchwały w sposób abstrakcyjny, w szczególności przez próbę ich skatalogowania, nie jest możliwe ze względu na bogactwo wchodzących w rachubę stanów faktycznych. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie powołano także żadnych orzeczeń sądowych, które mogłoby stanowić podstawę do stwierdzenia, że w rozważanym zakresie występują rozbieżności w orzecznictwie w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Sformułowane przez skarżących zagadnienie prawne *in abstracto* miało oczywisty charakter. W istocie zaś – podobnie jak argumentacja prezentowana w ramach wcześniej omówionej przyczyny kasacyjnej – zmierzało do sprecyzowania zakresu wyjątków od zasady przyjętej w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, co z przyczyn już wyjaśnionych nie jest możliwe. Dodać należało jedynie, że okoliczność, iż konkretne urządzenie służy wyłącznie realizowaniu służebności, *per se* nie jest wystarczająca do przyjęcia tego rodzaju odstępstwa, a ocena musi następować każdorazowo z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 520 § 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj

ał

